

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3191/2023. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.580/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szigetváry Marcell ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozóval szemben büntetőeljárás indult, az eljárás alatt bűnügyi őrizetben, majd előzetes letartóztatásban volt. Az ügyészség az indítványozóval szemben megszüntette a nyomozást, a megszüntető határozat azonban nem tartalmazta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 583. § (5) bekezdése szerinti, a kártalanítási igény előterjesztésével kapcsolatos tájékoztatást. Az indítványozó helyettes átvevője 2015. április 29-én vette át a nyomozás megszüntetéséről szóló határozatot. Az indítványozó később szerzett tudomást a kártalanítás lehetőségéről, kártalanítás iránti kérelmét 2017. február 20-án nyújtotta be. Keresetlevelét az elsőfokon eljáró bíróság először idézés kibocsátása nélkül elutasította a kártalanítási kérelem benyújtására nyitva álló hat hónapos jogvesztő határidő elmulasztása miatt. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú döntést és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot. A Törvényszék álláspontja szerint a kártalanításról szóló tájékoztatás nem tartalmazó határozat közlésével a jogvesztő határidő nem kezdődhetett meg. Ezt követően az elsőfokú bíróság – a korábbi elsőfokú döntéssel egyező tartalommal és indokolással – a pert ismételten megszüntette. E végzést a másodfokú bíróság ismét hatályon kívül helyezte. Az új eljárásban az elsőfokú bíróság részben helyt adott az indítványozó kérelmének. A másodfokú bíróság részben megváltoztatta a döntést, de a per megszüntetésére továbbra sem látott lehetőséget.
- [3] Ezt követően a Magyar Állam felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését kérte. A Kúria 2021. november 3-án meghozott Pfv.III.20.580/2021/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság ítéletét és megszüntette a pert. A határozat indokolásában a Kúria kifejtette, hogy a jogvesztő határidő kezdete nem függhet olyan bizonytalan, de egyben nem is igazolt felperesi magatartástól, hogy mikor fordult ügyvédhez (és szerzett tudomást a kártalanítás lehetőségéről), és ehhez képest a jogi képviselő útján mikor terjeszti elő keresetlevelét.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Elsődlegesen az Abtv. 27. §-a alapján kérte a Kúria Pfv.III.20.580/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Másodlagosan kérte a régi Be. 2012. január 1. és 2018. június 30-a közt hatályban volt 583. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének kimondását és a jogszabályi rendelkezés alkalmazhatóságának a konkrét ügyben való kizárását.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a kifogásolt bírói döntés nem vette figyelembe az Alkotmánybíróság 104/2009. (X. 30.) AB határozatában foglaltakat, amelyből kiolvasható, hogy a terheltnek tájékoztatást kell kapnia a tájékoztatásról. Álláspontja szerint a Kúria értelmezése a konkrét ügyben alaptörvény-ellenes, mert az alapján a tájékoztatás elmaradása a kártalanítási igény elvesztéséhez vezet. Az alkotmányjogi panasz a jogszabály alaptörvény-ellenességét állító részben szinté az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének sérelmét állította. Álláspontja szerint a kifogásolt szabályozás alaptörvény-ellenes, mert azzal, hogy a jogszabályban meghatározott döntések közlésétől számított hat hónapos jogvesztő határidőben teszi lehetővé a kártalanítás iránti igény érvényesíthetőségét, időben korlátozza

az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésében biztosított, az alaptalan szabadságelvonás esetére járó kártalanításhoz fűződő alapvető jog érvényesülését. A korlátozás az indítványozó álláspontja szerint nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdését és az Abtv. 27. §-át], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [IV. cikk (4) bekezdése], a támadott jogszabályi rendelkezést és a kifogásolt bírói döntést, tartalmaz a jogszabály és a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének kimondására és a kifogásolt bírósági döntés megsemmisítésére.
- [9] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panasz elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 7/2022. (IV. 26.) AB határozatában foglaltakat fenntartva leszögezi, hogy az Abtv. 41. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. Jelen az esetben azonban ez a feltétel nem teljesül, így alaptörvény-ellenesség kimondására a régi Be. 583. § (5) bekezdése tekintetében nincs törvényi lehetőség. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor továbbra is fenntartja, hogy a régi Be. 583. § (5) bekezdésében foglalt szabály hiányos, mert pusztán a tájékoztatási kötelezettséget írja elő, nem szabályozza azonban a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának következményeit. A szabályozás Alaptörvénnyel való összhangja és egyúttal belső koherenciája az által lenne maradéktalanul biztosítható, ha a szabadságtól megfosztás alkotmányossága által megkívánt ezen garancia megsértéséhez olyan jogkövetkezmény kapcsolódna, amely a kártalanítási igény előterjesztésére nyitva álló határidő számítására kihatással lenne [7/2022. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [45]].
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti panaszellemmel kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az indítványozó által felvetett kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróság előtt hasonló tényállás mellett, több – ugyanezen alkotmányossági kérdést felvető – ügy volt és van jelenleg is folyamatban, melyek közül elsőként a 7/2022. (IV. 26.) AB határozatban született döntés az alkotmányjogi panasz elutasításáról. Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a régi Be. 583. § (5) bekezdésében foglalt tájékoztatási szabály az Alaptörvény IV. cikkének (4) bekezdése által biztosított jog érvényesítése garanciájának minősül. A tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának nincs semmilyen jogkövetkezménye, azonban a régi Be. 583. § (5) bekezdésében írt szabályt nem az eljáró bíróságok kártalanítási igényt elutasító döntései üresítették ki, hanem ez a jogszabályi hiányosság. Végül az eljáró bíróságok számára az alkalmazandó norma kógenciájára figyelemmel nem állt rendelkezésre bármilyen mozgásteret biztosító értelmezési tartomány, az eljáró bíróságok nem választhattak olyan értelmezést, amely az alaptörvényi garanciát a jogszabály szövegének ellenére érvényre juttathatta volna [7/2022. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [40]–[43]; ld. legutóbb: 3427/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [23]–[24]].
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó ügyében a Kúria azonos érvelés mentén, döntését részletesen indokolva jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozót miért nem illeti meg a kártalanítási igény érvényesítésének lehetősége. E ténybeli és törvényességi kérdésekben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata szerint – jelen ügyben sem bírálhatja felül a perben eljáró bíróságokat. Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.

A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kezeit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.

- [13] 3.3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/824/2022.

